

МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ М'ЯСНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ НЕОБСТРИЖЕНИХ ОВЕЦЬ

П. І. Польська, Г. П. Калащук, О. Й. Атановська-Маслюк
asknov@mail.ru

Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова
«Асканія-Нова» - Національний науковий селекційно-генетичний
центр з вівчарства

вул. Червоноармійська, 1, смт Асканія-Нова, Чаплинський р-н,
Херсонська обл., 75230, Україна

Викладено результати досліджень щодо інноваційної методології оцінки м'ясної продуктивності необстрижених 2-річних баранів і річняків інтенсивних типів асканійської м'ясо-вовнової породи з кросбредною вовною.

Ключові слова: інтенсивні типи, барани, жива маса, маса вовни, забійний вихід, сортовий склад тушок, хімічний склад м'яса.

METHODOLOGY EVALUATION OF MEAT PRODUCTIVITY OF NOT SHEARED SHEEP

P. I. Pol'ska, H. P. Kalashchuk, O. Yo. Atanovska-Masliuk
asknov@mail.ru

Institute of Animal Breeding in Steppe Regions named by M. F. Ivanov
"Ascania-Nova" - National Scientific Selectional-Genetics Center of
Sheep Breeding

Chervonoarmiyska Street, 1, Set. Ascania Nova, Chaplinka Region,
Kherson Province, 75230, Ukraine

The results of research on innovative methodologies evaluation of meat productivity of not sheared 2-year-old rams and yearlings of intensive types Ascanian Meat-Wool breed with crossbred wool are presented.

Key words: intensive types, rams, live weight, weight wool, slaughter yield, varietal composition of carcasses, meat chemical composition.

МЕТОДОЛОГИЯ ОЦЕНКИ МЯСНОЙ ПРОДУКТИВНОСТИ НЕОСТРИЖЕННЫХ ОВЕЦ

П. И. Польская, Г. П. Калащук, А. И. Атановская-Маслюк
asknov@mail.ru

Институт животноводства степных районов имени М. Ф. Иванова
"Аскания-Нова" – Национальный научный селекционно-
генетический центр по овцеводству
ул. Красноармейская, 1, пгт Аскания-Нова, Чаплинский р-н,
Херсонская обл., 75230, Украина

Изложены результаты исследований по инновационной методологии оценки мясной продуктивности неостриженных 2-летних баранов и годовиков интенсивных типов асканийской мясо-шерстной породы с кроссбредной шерстью.

Ключевые слова: интенсивные типы, бараны, живая масса, масса шерсти, убойный выход, сортовой состав тушек, химический состав мяса.

Сучасний ринок формує складні, нестандартні умови для товаровиробників галузі вівчарства. Так, у березні місяці поточного року підприємець із м. Пологи Запорізької області звернувся до керівництва ДП ДГ «Асканія-Нова» про термінову реалізацію йому для виробництва м'яса 100 баранів інтенсивних типів – асканійських кросбредів і асканійських чорноголових асканійської м'ясо-вовнової породи з кросбредною вовною 2-річного і річного віку.

Нас, виконуючих науковий супровід в селекційному ядрі інтенсивних типів, збентежила згода керівництва племзаводу продати підприємцю баранів.

По-перше, реалізація на м'ясо неострижених овець – випадкове явище тому, що їх передзабійна маса включає як саме таку, що обумовлює м'ясну продуктивність, так і масу вовни, сформованої протягом року.

По-друге, жива маса баранів інтенсивних типів була недостатньою, внаслідок несприятливого рівня годівлі (65-70% до норми) в зимовий стійловий період.

Проте, 2 квітня підприємець купив у племзаводі «Асканія-Нова» 50 голів 2-річних баранів інтенсивних типів з середньою живою масою 75 кг, в цей же день забив їх в м. Пологи (рис. 1) і тушки відправив в ресторани м. Донецька, а хутрові овчини – утилізував.

Рис. 1. Процес забою 2-річного барана в м. Пологи,
маса його тушки – 39 кг

Однак, підприємець пред'явив нам обвинувачення щодо низьких показників забійного виходу у забитих 2-річних баранів інтенсивних типів, але, одночасно, замовив покупку ще 50 баранів-річняків.

Між іншим, відомості про значну величину забійного виходу інтенсивних типів овець різних статевих і вікових груп походять з достовірних джерел: одержаних шляхом контрольного забою відгодованих тварин інтенсивних типів різного віку протягом двох місяців з попереднім їх стриженням перед постановкою на відгодівлю [1,2,3,4]. М'ясо інтенсивних типів овець, незалежно від статі і віку, характеризується неперевершеними смаковими якостями і відсутністю специфічного запаху [1,5].

Безумовно, що наявність маси вовни, сформованої протягом року негативно відбилася на забійному виході закуплених підприємцем баранів. Але слід відзначити, що в спеціальній літературі відсутні дані оцінки м'ясної продуктивності необстрижених овець. Тому, з метою визначення ступеню зниження забійного виходу у необстрижених овець, проведено контрольний забій 2-річних баранів і річняків, результати якого викладено в даному повідомленні.

Методика досліджень. Для контрольного забою відібрано по шість 2-річних баранів і річняків – аналогів тваринам, які реалізовані підприємцю. Визначено за загальноприйнятими методиками забійний вихід, сортовий склад тушок, площу «м'язового вічка» найдовшого м'яза спини та його хімічний склад.

Забійний вихід тварин визначено як на основі їх фактичної передзабійної маси, так і розрахункової, визначеної шляхом відрахування від фактичної маси перед забоєм маси вовни, сформованої протягом року, мінімальна кількість якої за ретроспективними даними становить 8% від передзабійної маси [1,5].

Проведено опис товарного вигляду охолоджених тушок за показниками поливу жиру і виповненістю м'язами, вимірювання їх довжини, а також комісійну оцінку тушок за 5-бальною шкалою.

Для об'єктивної оцінки м'ясності досліджених тварин представлені знімки тушок і всебічна їх характеристика.

Результати досліджень. Фактична передзабійна маса досліджених 2-річних баранів інтенсивних типів становила 74,3 кг, річняків – 50,7 кг, парних тушок – 33,6 і 22,2 кг, внутрішнього жиру – 2,1 і 0,9 кг, забійний вихід – 48,1 і 45,6 % відповідно (табл. 1). Максимальні показники маси парних тушок досягли 38,9 і 26,4 кг, забійного виходу – 51,0 і 47,9 % відповідно.

Таблиця 1. М'ясна продуктивність 2-річних баранів і річняків інтенсивних типів

Показники	2-річні барани, n=6		Барани-річняки, n=6	
	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	макс.	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	макс.
Дата забою тварин	10 квітня 2014 р.		16 квітня 2014 р.	
Передзабійна маса, кг	74,3±2,62	82	50,7±1,61	58
Маса парної тушки, кг	33,6±1,6	38,9	22,2±0,9	26,4
Внутрішній жир, кг	2,1±0,49	4,3	0,9±0,13	1,4
Забійна маса, кг	35,7±1,95	41,7	23,1±1,01	27,8
Забійний вихід, %	48,1±1,06	51,0	45,6±0,98	47,9

Перерахування передзабійної маси шляхом відрахування маси вовни, сформованої протягом року (8% від фактичної передзабійної маси) при її довжині у 2-річних баранів 14,8 см (макс. 19 см), річняків – 15,3 см (макс. 18 см) забезпечило підвищення середнього забійного виходу на 4,1 і 4,0%, максимального – на 5,4 і 4,2% відповідно (табл. 2).

Отже, одержаний середній забійний вихід у невідгодюваних 2-річних баранів і річняків інтенсивних типів – високий: 52,2% і 49,6% при максимальному 55,4 і 52,1% відповідно, що свідчить про видатну оцінку їх м'ясної продуктивності за умов недостатнього рівня годівлі (рис. 2, 3).

М'язи спини і кряжів тушок як 2-річних баранів, так і річняків покриті суспільним поливом жиру. Середня довжина тушок 2-річних баранів склала 96,7 см, у річняків - 83,8 см при відмінній комплексній їх оцінці за 5-бальною шкалою: 4,8 і 4,6 бала. Середня площа «м'язового вічка» найдовшого м'яза спини у 2-річних баранів - 33,9 см², річняків – 25,2 см², максимальна – 38,9 і 28,1 см², товщина жиру над «м'язовим вічком» - 0,6 і 0,4 см відповідно, що підтверджує високу оцінку їх м'ясності.

Втрати маси тушок при охолодженні у 2-річних баранів становили 1,4 кг, або 4,2%, річняків – 1,0 кг і 4,5% відповідно.

Результати сортового складу тушок баранів інтенсивних типів різного віку свідчать про високу якісну їх характеристику (табл. 3). Так, середня частка м'яса першого сорту у 2-річних баранів склала 79,5%, річняків – 77,2%, максимальна – 82,4 і 80,3% відповідно.

Таблиця 2. М'ясна продуктивність 2-річних баранів і річняків інтенсивних типів

Показники	2-річні барани, n=6		Барани-річняки, n=6	
	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	макс.	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	макс.
Передзабійна маса з вовною, кг	74,3±2,62	82	50,7±1,6	58
Довжина вовни перед забоем, см	14,8±0,95	19	15,3±0,6	18
Маса парної шкури з вовною, кг	9,2±0,37	9,6	6,1±0,4	7,6
Маса вовни (8% від передзабійної маси), кг	6,0±0,22	6,6	4,1±0,1	4,6
Передзабійна маса без вовни, кг	68,4±2,4	75,4	46,6±1,5	53,4
Маса парної тушки, кг	33,6±1,6	38,9	22,2±0,9	26,4
Внутрішній жир, кг	2,1±0,49	4,3	0,9±0,1	1,4
Забійна маса, кг	35,7±1,95	41,7	23,1±1,0	27,8
Забійний вихід, %	52,2±1,16	55,4	49,6±1,1	52,1
Довжина тушки, см	96,7±1,5	103	83,8±1,5	91
Площа «м'язового вічка», см ²	33,9±1,73	38,9	25,2±1,25	28,1
Товщина жиру над «м'язовим вічком», см	0,6±0,03	0,7	0,4 ±0,03	0,5
Комплексна оцінка тушки, балів	4,8±0,11	5,0	4,6±0,14	4,75
Маса охолодженої тушки, кг	32,2±1,58	37,5	21,2±0,89	25,2
Втрати маси тушки при охолодженні:				
кг	1,4±0,17	1,8	1,0±0,08	1,3
%	4,2±0,51	5,8	4,5±0,38	6,4

Таблиця 3. Сортовий склад охолоджених тушок 2-річних баранів і річняків інтенсивних типів, %

Показники	2-річні барани, n=6		Барани-річняки, n=6	
	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	макс.	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	макс.
Перший сорт	79,5±1,07	82,4	77,2±1,11	80,3
Другий сорт	15,6±1,17	19,9	16,6±0,95	19,2
Третій сорт	4,9±0,17	5,6	6,2±0,24	6,8
Разом	100		100	

Рис. 1. Туши 2-річних баранів інтенсивних типів асканійської м'ясо-вовнової породи

Рис. 2. Тушки баранів-річняків інтенсивних типів асканійської м'ясо-вовнової породи

У найдовшому м'язі спини 2-річних баранів і річняків інтенсивних типів в середньому міститься 12,8 і 10,5% жиру при максимальних показниках 18,2 і 13,0% відповідно (табл. 4), що свідчить про значну «мармуровість м'яса», яка обумовлює його ніжність, соковитість і високі смакові якості.

Таблиця 4. Хімічний склад найдовшого м'яза спини 2-річних баранів і річняків інтенсивних типів

Показники	2-річні барани, n=6		Барани-річняки, n=6	
	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	lim	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	lim
Загальна волога, %	74,8±0,71	72,7-77,6	77,8±0,52	75,5-79,0
У повітряносухій речовині міститься, %:				
протеїну	76,5±1,13	72,8-79,9	79,4±0,76	76,4-81,3
жиру	12,8±1,65	9,5-18,2	10,5±0,69	8,7-13,0
золи	2,5±0,15	2,0-2,9	3,6±0,06	3,4-3,9
Са	0,06±0,004	0,05-0,08	0,05±0,003	0,05-0,06
Р	0,6±0,03	0,51-0,73	0,75±0,01	0,7-0,77

У вищенаведених таблицях викладено максимальні показники м'ясної продуктивності баранів інтенсивних типів різного віку, які свідчать про їх високий генетичний потенціал м'ясності за несприятливих умов годівлі.

Висновки. 1. Розроблено інноваційну методологію оцінки м'ясної продуктивності необстрижених овець шляхом виключення із фактичної передзабійної маси мінімальної частки (8% від фактичної маси перед забоєм) маси вовни, сформованої протягом року, що забезпечує підвищення показників середнього забійного виходу на 4,0-4,1%, максимального – на 4,2-5,4%.

2. Одержана висока оцінка м'ясної продуктивності невідгодованих 2-річних баранів і річняків, які утримувалися за несприятливих умов годівлі (65-70% до норми), при середніх показниках забійного виходу 52,2 і 49,6%, максимальних – 55,4 і 52,1%, а також маси тушок – 33,6 і 22,2 кг відповідно характеризує їх як видатних тварин м'ясного напрямку.

Список використаної літератури

1. Польская П. И. Методы выведения, совершенствования и использования асканийских мясо-шерстных овец: Дис. на соиск. учен. степени д-ра с.-х. наук: спец. 06.02.01 / П. И. Польская// Аскания-Нова, 1990. – 383 с.
2. Польська П.І. Створення і використання м'ясо-молочно-вовнового вівчарства в Україні/ П. І. Польська// Зб. Науковий вісник «Асканія-Нова». – 2009. – Вип. 2. – С. 194-205.
3. Калащук Г. П. Удосконалення асканійських м'ясо-вовнових овець методом поглибленої селекції: Дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.02.01/ Асканія-Нова, 2000. – 225 с.
4. Польська П. І. Асканійська м'ясо-вовнова порода овець/ П.І.Польська// Матеріали до апробації селекційного досягнення з вівчарства. – Асканія-Нова. 2000. – 241 с.
5. Польська П.І. Видатні імпортотозамінюючі генетичні ресурси України для відновлення галузі вівчарства на новій якісній основі // П.І. Польська, Г.П. Калащук // Таврійський науковий вісник № 78. – Ч. II. Т. I. – Херсон, 2012. – С. 256-263.